

STIPENDIJE

ZA STUDENTE I OSOBLJE
VISOKOŠKOLSKIH INSTITUCIJA IZ SRBIJE

kroz programe **ERAZMUS+**, **ERAZMUS MUNDUS** i **CEEPUS**

PROGRAMI
KOJI SE
STIPENDIRAJU

ŠTA
PODRAZUMEVAJU
STIPENDIJE?

USLOVI ZA
PRIJAVU

KONKURSNI
ROKOVI

POTREBNA
DOKUMENTA

KAKO SE
DODELJUJU
STIPENDIJE?

2016

Erasmus+

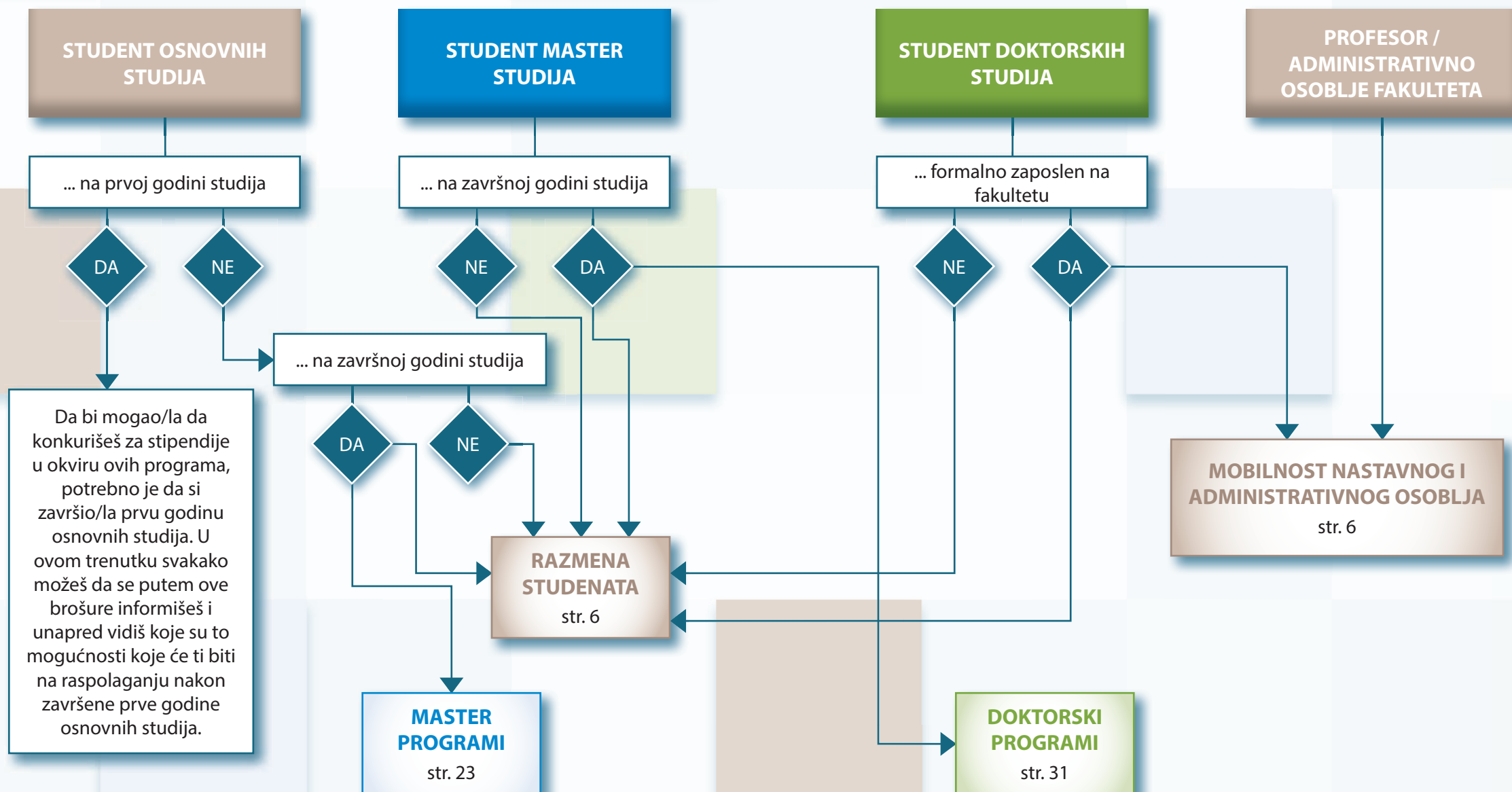
STIPENDIJE

ZA STUDENTE I OSOBLJE
VISOKOŠKOLSKIH INSTITUCIJA IZ SRBIJE

Beograd, 2016.

Ja sam...

I još...

- Nešto o programima koji podržavaju mobilnost
- Iskustva tvojih kolega - alumna *Erazmus Mundus* programa
- Dodatne mogućnosti kroz program *Erazmus+*

str. 4
str. 36
str. 38

- Aktuelne informacije o stipendijama na našem sajtu
- Kancelarije za međunarodnu saradnju univerziteta u Srbiji
- Još neke korisne informacije

str. 39
str. 39
str. 40

Programi koji podržavaju mobilnost

Erazmus+

Erazmus+ je aktuelni program Evropske unije namenjen povezivanju i saradnji u oblasti obrazovanja, mladih i sporta na osnovu finansiranih projekata u periodu od 2014. do 2020. godine. Ovaj program je praktično nasledio i objedinio ranije programe Evropske unije u kojima je Srbija učestvovala – *Tempus*, *Program za celoživotno učenje*, *Mladi u akciji* i *Erazmus Mundus* i namenjen je kako pojedincima, tako i institucijama i organizacijama.

Kada su u pitanju mogućnosti koje su dostupne pojedincima u vezi sa komponentom obrazovanje, ovaj program i njegova ključna aktivnost 1 (KA1) podržavaju projekte za međunarodnu kreditnu mobilnost, koji omogućavaju značajan broj studentskih razmena i mobilnosti nastavnog i administrativnog osoblja sa visokoškolskih institucija iz Srbije u programske zemlje (zemlje Evropske unije i Island, Norveška, Lihtenštajn, Makedonija i Turska). Konkretno, u 2015. godini Srbiji je odobreno ukupno 1430 odlaznih i dolaznih mobilnosti od 3159, kolika je ukupna cifra mobilnosti za region Zapadnog Balkana kome pripada i Srbija, koje se realizuju u okviru 544 projekta. Od toga je gotovo 900 odlaznih mobilnosti, u okviru kojih je 58% namenjeno razmeni studenata, dok je ostatak namenjen mobilnosti nastavnog i administrativnog osoblja visokoškolskih institucija. Uz to se očekuje da će u 2016. godini ukupan budžet za zemlje Zapadnog Balkana biti i nešto viši.

Pored projekata za međunarodnu kreditnu mobilnost, a isto u okviru ključne aktivnosti 1, *Erazmus+* podrazumeva i *Erazmus Mundus* zajedničke master programe, koji su nastali u okviru prethodnog programa *Erazmus Mundus*, i koji omogućavaju studiranje i sticanje master diploma na evropskim univerzitetima.

Sve ove mogućnosti predstavljene su detaljno u ovoj brošuri iz ugla pojedinca – studenata ili nastavnog i administrativnog osoblja visokoškolskih institucija u Srbiji.

Erazmus Mundus

Erazmus Mundus je program Evropske unije u oblasti obrazovanja koji je prethodio programu *Erazmus+* i predstavlja podršku saradnji i mobilnosti u visokom obrazovanju. Iako je formalno završen 2013. godine, pojedine mreže koje su nastale u okviru tog programa još uvek aktivno raspisuju konkurse za pojedince i pružaju im mogućnosti za studentske razmene ili kompletne master ili doktorske studije.

U okviru *Erazmus Mundus* programa ponikli su projekti *Erazmus Mundus* zajednički master programi (sada deo programa *Erazmus+*), *Erazmus Mundus* zajednički doktorski programi i *Erazmus Mundus* mreže za razmenu studenata. Za vreme trajanja programa, formirano je ukupno osam mreža za razmenu studenata koje su okupljale univerzitete iz evropskih i zemalja Zapadnog Balkana i omogućavale razmenu njihovih studenata, mobilnost osoblja i čak celokupne master ili doktorske studije. Neke od tih mreža i dalje raspisuju konkurse za studente i nastavno i administrativno osoblje, a sve aktivne mreže predstavljene su u ovoj brošuri.

CEEPUS program

CEEPUS (*Central European Exchange Programme for University Studies*) srednjoevropski je program za razmenu studenata i nastavnog osoblja čije je sedište u Beču, u Austriji. **Važno je napomenuti da ovaj program nije program Evropske unije i potpuno je nezavisan od programa Erazmus+ i Erazmus Mundus ali, poput njih, omogućava razmenu studenata i mobilnost nastavnog osoblja prema načelno sličnim principima, ali u nešto drugačijem obliku.**

Od osnivanja programa 1994. godine, u članstvo *CEEPUS*-a stupila je većina zemalja srednje, istočne i jugoistočne Evrope: Albanija, Austrija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Crna Gora, Češka, Hrvatska, Mađarska, Makedonija, Moldavija, Poljska, Rumunija, Srbija, Slovačka i Slovenija. Aktuelni ciklus programa, *CEEPUS III*, traje do 2018. godine.

Razmena studenata i mobilnost zaposlenih na visokoškolskim institucijama

Erazmus+ i *Erazmus Mundus* programi omogućavaju stipendiran boravak i studiranje na nekoj od visokoškolskih institucija iz programskih zemalja u okviru studentske razmene na svim nivoima studija (osnovne, master, doktorske) ili boravak nastavnog ili administrativnog osoblja zaposlenog na odgovarajućoj visokoškolskoj ustanovi u Srbiji. Za studente to praktično znači boravak u trajanju od ili jednog ili dva semestra, u okviru kojeg se slušaju predavanja i polažu ispiti koji će biti priznati po povratku na matičnu instituciju u Srbiji. Za nastavno i administrativno osoblje boravci su kraći (od pet dana do dva meseca), a njihova svrha je učestvovanje u nastavi, realizacija predavačkih aktivnosti ili profesionalno usavršavanje.

Program *CEEPUS* takođe omogućava razmenu studenata i profesora, ali uz duže boravke od jednog ili dva semestra, sa ciljem sticanja kredita, a studentima se pruža i mogućnost kratkoročnih boravaka u trajanju do tri meseca, radi istraživanja i pisanja master ili doktorske teze, kao i tzv. kratkoročne ekskurzije koje se odnose na boravak na letnjim ili zimskim školama.

Erazmus+ kreditna mobilnost studenata i mobilnost nastavnog i administrativnog osoblja

Mobilnosti u okviru *Erazmus+* programa funkcionišu po principu bilateralnosti. To praktično znači da se visokoškolska institucija iz Srbije i neki univerzitet iz partnerske zemlje povežu posebnim ugovorom i na taj način omoguće i osiguraju međusobne razmene svojih studenata, ali i osoblja zaposlenog na tim institucijama. Osim što se omogućava mobilnost, tim ugovorom se definišu i studijske oblasti u kojima će institucije razmenjivati studente, kvote za mobilnost, sva prava i obaveze obe institucije, kao i položaj studenata (osoblja) tokom trajanja razmene. Važno je naglasiti da svaka visokoškolska institucija iz Srbije može da potpiše više takvih ugovora o saradnji sa različitim univerzitetima partnerskih zemalja, što znači da studenti (osoblje) imaju više prilika i veću mogućnost izbora u ostvarivanju mobilnosti.

Zemlje koje učestvuju u *Erazmus+* programu dele se na **programske** (*programme countries*) i **partnerske** (*partner countries*). U programske zemlje spadaju zemlje Evropske unije, Island, Norveška, Lihtenštajn, Makedonija i Turska, a u partnerske zemlje sve ostale zemlje kojima je otvoreno učešće u programu. Srbija je trenutno partnerska zemlja, kao deo regiona Zapadnog Balkana.

➤ Koliko traje period mobilnosti u okviru Erasmus+ kreditne mobilnosti?

Za studente, ova mobilnost podrazumeva boravak i studiranje u trajanju od jednog ili dva semestra, u okviru kojeg se slušaju predavanja i polažu ispiti koji će biti priznati po povratku na matičnu instituciju u Srbiji.

Za nastavno i administrativno osoblje boravci su kraći (od pet dana do dva meseca), a njihova svrha je učestvovanje u nastavi, realizacija predavačkih aktivnosti ili profesionalno usavršavanje.

➤ Kakve su stipendije za tu vrstu mobilnosti i šta je njima obuhvaćeno?

Ove stipendije podrazumevaju automatski pokrivene sve troškove školarine, obezbeđuju iznose za plaćanje putnih troškova, a često podrazumevaju i pokriveno zdravstveno osiguranje. Uz to, podrazumevaju i iznos stipendije koji je namenjen za pokrivanje troškova života.

1. studenti

Stipendije za pokrivanje troškova života studenti dobijaju na mesečnom nivou, a iznosi zavise od zemlje u kojoj se mobilnost realizuje i dati su u sledećoj tabeli:

Zemlje u kojima se mobilnost realizuje	Mesečni iznos stipendije
Danska, Irska, Francuska, Italija, Austrija, Finska, Švedska, Ujedinjeno Kraljevstvo, Lihtenštajn, Norveška	850 €
Belgija, Češka, Nemačka, Grčka, Španija, Hrvatska, Kipar, Luksemburg, Holandija, Portugal, Slovenija, Island, Turska	800 €
Bugarska, Estonija, Letonija, Litvanija, Mađarska, Malta, Poljska, Rumunija, Slovačka, Makedonija	750 €

2. nastavno i administrativno osoblje

Za nastavno i administrativno osoblje iznosi su predviđeni na dnevnom nivou i takođe variraju zavisno od zemlje u kojoj se realizuje mobilnost. Dnevni iznosi

dati u tabeli se u celini isplaćuju za boravke do 15 dana, a ako boravak traje duže, od 15. pa do 60. dana, koliki je maksimum boravka, predviđen je dnevni iznos od 70% iznosa datog u tabeli koja sledi.

Zemlje u kojima se mobilnost realizuje	Iznosi na dnevnom nivou
Danska, Irska, Holandija, Švedska, Ujedinjeno Kraljevstvo	160 €
Belgija, Bugarska, Češka, Grčka, Francuska, Italija, Kipar, Luksemburg, Mađarska, Austrija, Poljska, Rumunija, Finska, Island, Lihtenštajn, Norveška, Turska	140 €
Nemačka, Španija, Letonija, Malta, Portugal, Slovačka, Makedonija	120 €
Estonija, Hrvatska, Litvanija, Slovenija	100 €

Iznosi predviđeni za pokrivanje putnih troškova (i za studente i za nastavno i administrativno osoblje) takođe su unapred određeni i variraju zavisno od rastojanja od mesta boravka do mesta gde će se mobilnost realizovati. Rastojanje se računa isključivo prema kalkulatoru razdaljine koji koristi Evropska komisija (http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_en.htm), i to posmatrajući razdaljinu u jednom smeru, a odgovarajući iznos dat u tabeli predviđen je za pokrivanje troškova povratne karte:

Rastojanje u kilometrima (u jednom smeru)	Iznos po učesniku (za povratnu kartu)
100-499	180 €
500-1.999	275 €
2.000-2.999	360 €
3.000-3.999	530 €
4.000-7.999	820 €
8.000 i više	1.100 €

Uslovi za prijavu

Neophodno je da kandidat bude upisan (zaposlen) na visokoškolskoj instituciji koja ima potpisan sporazum sa drugom visokoškolskom institucijom na kojoj će se mobilnost realizovati. Uz to, neophodno je da je student završio prvu godinu osnovnih studija pre prijavljivanja. Svi ostali eventualni uslovi definišu se samim konkursom koji objavljuju visokoškolske institucije i putem kojeg se studenti (zaposleni) prijavljuju za mobilnost.

➔ Na kojim visokoškolskim institucijama se može realizovati *Erazmus+* mobilnost?

Mobilnost u okviru *Erazmus+* programa realizuje se isključivo na onim institucijama sa kojima visokoškolska institucija studenta (zaposlenog) u Srbiji ima potpisan *Erazmus+* ugovor. Spisak tih institucija najbolje je proveriti sa osobom zaduženom za međunarodnu saradnju matičnog fakulteta studenta (zaposlenog) ili u Kancelariji za međunarodnu saradnju matičnog univerziteta (kontakti kancelarija za međunarodnu saradnju visokoškolskih institucija u Srbiji nalaze se na strani 39).

Način prijave

Prijave za *Erazmus+* mobilnosti vrše se putem javnih konkursa koje raspisuje visokoškolske ustanove u Srbiji i koji bi trebalo da budu dostupni na sajtovima tih ustanova (pre svega na sajtovima univerziteta i visokih škola, a ponekad i na sajtovima pojedinačnih fakulteta). U konkursu se uvek definišu najvažnije stavke i uslovi za ponuđenu mobilnost. Na prvom mestu je uvek istaknuto kome je namenjen konkurs (studentima ili osoblju ili i jednim i drugima) i za koji nivo (godinu) studija su razmene predviđene, a zatim se definišu trajanje perioda mobilnosti, potrebna dokumentacija, rok za prijavu, kriterijumi za odabir kandidata i sl.

Konkursni rokovi

Svaki konkurs za *Erazmus+* mobilnost definiše i konkursni rok u kojem je neophodno predati naznačenu dokumentaciju. Očekuje se da se konkursi uglavnom raspisuje jedan semestar ili jednu školsku godinu pre nego što će se mobilnost realizovati, pa je preporučljivo na vreme planirati i pratiti informacije na sajtovima visokoškolskih institucija.

U narednom periodu se očekuje sve više otvorenih poziva za sve veći broj mobilnosti koje će se realizovati na nekom od univerziteta iz partnerskih zemalja *Erazmus+* programa.

Erazmus Mundus mreže za razmenu studenata i mobilnost nastavnog i administrativnog osoblja

U okviru *Erazmus Mundusa*, programa Evropske unije iz oblasti obrazovanja koji je prethodio programu *Erazmus+*, formirana su partnerstva, tzv. mreže za razmenu, koje omogućavaju razmenu studenata na svim nivoima studija (osnovne, master, doktorske, postdoktorske) i nastavnog i administrativnog osoblja između univerziteta programskih zemalja i univerziteta iz zemalja Zapadnog Balkana. One omogućavaju dvosmernu razmenu studenata i zaposlenih na institucijama koje čine datu mrežu – odabrani studenti (zaposleni) sa univerziteta zemalja Zapadnog Balkana odlaze na univerzitete iz zemalja Evropske unije i obrnuto.

Mreže za razmenu koje su i dalje aktivne i raspisuje konkurse su *EUROWEB+*, *SUNBEAM*, *GREEN-TECH-WB* i *ERAWEB*. Za studentsku razmenu putem tih mreža, kao i za mobilnost osoblja, mogu se prijaviti studenti i zaposleni univerziteta u Beogradu, Novom Sadu, Nišu i Kragujevcu, kao i Univerziteta umetnosti i to prema sledećim mogućnostima:

Univerzitet studenta (zaposlenog)	Mreža putem koje se može ići na razmenu - mobilnost
Univerzitet u Beogradu	<i>EUROWEB+</i> , <i>ERAWEB</i>
Univerzitet u Novom Sadu	<i>EUROWEB+</i> , <i>SUNBEAM</i>
Univerzitet u Nišu	<i>EUROWEB+</i> , <i>GREEN-TECH-WB</i> , <i>ERAWEB</i>
Univerzitet u Kragujevcu	<i>GREEN-TECH-WB</i>
Univerzitet umetnosti	<i>SUNBEAM</i>

Detaljnije informacije o ovim mrežama nalaze se na stranama 16 i 17.

➔ Koliko traje period mobilnosti u okviru *Erazmus Mundus* mreža?

Za studente, ova mobilnost podrazumeva boravak i studiranje u trajanju od jednog ili dva semestra, u okviru kojeg se slušaju predavanja i polažu ispiti koji će biti priznati po povratku na matičnu instituciju u Srbiji.

Za nastavno i administrativno osoblje boravci su kraći (jedan do tri meseca), a njihova svrha je učestvovanje u nastavi, realizacija predavačkih aktivnosti ili profesionalno usavršavanje.

➔ Kakve su stipendije za tu vrstu mobilnosti i šta je njima obuhvaćeno?

Uz pokrivene putne troškove i obezbeđeno zdravstveno osiguranje, stipendija podrazumeva:

- 1. za studente** - automatski pokrivene troškove školarine i mesečni iznos namenjen za pokrivanje troškova života u iznosu od:
 - 1.000 evra (razmena na osnovnim i master studijama),
 - 1.500 evra (razmena doktoranada) ili
 - 1.800 evra (razmena postdoktoranada).
- 2. za nastavno i administrativno osoblje**
2.500 evra na mesečnom nivou.

Uslovi za prijavu

Za razmenu se mogu prijaviti studenti (zaposleni) visokoškolske institucije iz Srbije koja čini deo date mreže koja omogućava mobilnost. Uz to, kandidat mora biti državljanin Republike Srbije koji u prethodnih pet godina (do dana prijavljivanja za stipendiju) nije proveo 12 meseci ili više u nekoj od zemalja Evropske unije na školovanju, praksi ili slično.

Informisanje i prijavljivanje u šest koraka – za studente

1. Informiši se na sajtu same mreže o tome koje su studijske oblasti dostupne na svakom od univerziteta koji čini datu mrežu.

Na sajtu same mreže za razmenu treba da pogledaš akademsku ponudu svakog od partnerskih univerziteta iz zemalja Evropske unije koji je partner na toj mreži. To znači da su studentima iz Srbije koji planiraju da konkurišu za mobilnost putem date mreže na raspolaganju samo oblasti koje su tu istaknute kao deo akademske ponude tog univerziteta.

2. Odredi kojoj ciljnoj grupi pripadaš.

Kada se prijavljuješ za mobilnost u okviru *Erazmus Mundus* mreža za razmenu, možeš pripadati ciljnoj grupi 1 ili ciljnoj grupi 3. Ukoliko studiraš na nekom od univerziteta koji je uključen u odgovarajuću mrežu u trenutku prijavljivanja, pripadaš ciljnoj grupi 1. Za ciljnu grupu 3, uz uslov za ciljnu grupu 1, treba da se nalaziš u nekoj specifičnoj situaciji i da imaš dokaziv status izbeglice, interno raseljenog lica, ili da si bio žrtva neopravdane diskriminacije tokom studiranja i sl.

3. Na sajtu mreže pronađi informacije o potrebnoj dokumentaciji i konkursnim rokovima.

4. Konsultuj se sa akademskim koordinatorom svog matičnog univerziteta o izboru predmeta koje ćeš slušati na razmeni.

Kako se prijavljuješ za mobilnost radi slušanja predmeta i polaganja ispita, konkursna dokumentacija obavezno sadrži i dokument pod nazivom *Learning agreement*, koji ćeš popuniti već u fazi prijavljivanja. U taj dokument sam upisuješ predmete koje ćeš slušati na mobilnosti, te je neophodno da se pri njihovom izboru konsultuješ sa akademskim koordinatorom na svom fakultetu (prodekan za nastavu, šef katedere, a u pojedinim slučajevima i sam predmetni profesor). Taj ugovor je osnov za priznavanje ispita po povratku na matični fakultet, te je zato neophodno

da se na vreme konsultuješ sa pravim osobama na tvom fakultetu o izboru predmeta koje ćeš slušati i polagati.

5. Ukoliko imaš konkretne nedoumice ili tvoj slučaj donekle odstupa od onog koji je opisan na sajtu, slobodno se imejlom obrati kontakt osobi za datu mrežu.

Njen kontakt ćeš takođe pronaći na sajtu same mreže, a i svaki od univerziteta ima istaknut imejl svoje kontakt osobe, kojoj se možeš obratiti ukoliko imaš neko pitanje u vezi sa programom, studijskom oblašću ili dostupnim predmetima.

6. Prijavi se onlajn, kreiranjem naloga i dostavljanjem tražene dokumentacije.

Dokumentacija se uvek prilaže onlajn, kreiranjem naloga na sajtu same mreže.

Informisanje i prijavljivanje u četiri koraka – za nastavno i administrativno osoblje

1. Na sajtu mreže potražite informacije o partnerskim institucijama koje u njoj učestvuju.

2. Odredite kojoj ciljnoj grupi pripadate.

Ako ste zaposleni na instituciji koja je partner u okviru mreže za razmenu, konkurišete u okviru ciljne grupe 1. Ukoliko to nije slučaj, možete se za stipendiran boravak prijaviti u okviru ciljne grupe 2, koja podrazumeva da ste zaposleni na nekoj od visokoškolskih institucija koja nije partner na datoj mreži za razmenu.

3. Na sajtu mreže pronađite informacije o potrebnoj dokumentaciji i konkursnim rokovima.

4. Prijavite se onlajn, kreiranjem naloga i dostavljanjem tražene dokumentacije.

Dokumentacija se uvek prilaže onlajn, kreiranjem naloga na sajtu same mreže.

Konkursni rokovi

Svaka mreža za razmenu ima svoj konkursni rok, te je tačan datum neophodno proveriti na njenom sajtu. Okvirno se rokovi otvaraju u decembru, a zatvaraju u februaru ili martu.

EUROWEB+

www.mrtc.mdh.se/eurowebplus/

EUROWEB+ je mreža razmene koja je prvenstveno usredsređena na saradnju u oblasti nauke i visoke tehnologije, sa posebnim fokusom na tematske oblasti:

- Inovacija,
- Računarstvo i elektrotehnika,
- Finansijski inženjering i
- Nauka o životnoj sredini.

Od univerziteta iz Srbije u mrežu su uključeni Univerzitet u Beogradu, Nišu i Novom Sadu, dok su partnerske institucije iz zemalja članica Evropske unije: **Malardalens Hogskola** – koordinator projekta (Švedska), **Abo Akademi** (Finska), **Sofiiski Univerzitet Sveti Kliment Ohridski** (Bugarska), **Stichting VU-VUMC** (Holandija), **Universita degli Studi dell'Aquila** (Italija), **Universitat Paderborn** (Nemačka), **Universitat de les Illes Balears** (Španija), **Universitatea Politehnica din Bucuresti** (Rumunija) i **Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku** (Hrvatska).

SUNBEAM

www.sunbeam.univpm.it

SUNBEAM
STRUCTURED UNIVERSITY MOBILITY BETWEEN THE BALKANS
AND EUROPE FOR THE ADRIATIC-IONIAN MACRO-REGION

Od institucija iz Srbije u ovu mrežu su uključeni Univerzitet umetnosti u Beogradu i Univerzitet u Novom Sadu, dok su partnerske institucije iz zemalja Evropske unije: **Universita Politecnica delle Marche** – koordinator projekta (Italija), **Alma Mater Studiorum – Universita di Bologna** (Italija), **Universita Ca' Foscari Venezia** (Italija), **Universita degli Studi di Urbino Carlo Bo** (Italija), **Sveučilište u Splitu** (Hrvatska), **Sveučilište u Zadru** (Hrvatska), **Univerza na Primorskem** (Slovenija) i **Univerza v Ljubljani** (Slovenija).

GREEN-TECH-WB

www.green-tech-wb.uvigo.es

Od institucija iz Srbije u ovu mrežu su uključeni Univerzitet u Kragujevcu i Univerzitet u Nišu.

Institucije na kojima će naši studenti moći da studiraju u okviru ove mreže su: **Universidad de Vigo** – koordinator projekta (Španija), **Chimiko-technologischen i Metalurgischen Univerzitet** (Bugarska), **Universidad de Leon** (Španija), **Universidade do Porto** (Portugal), **Universitat Paderborn** (Nemačka), **Univerza v Ljubljani** (Slovenija), **Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach** (Poljska) i **Sveučilište u Splitu** (Hrvatska).

ERAWEB

www.erasmus-westernbalkans.eu

ERAWEB je mreža razmene koja je tematski usmerena na oblast medicinskih nauka. Univerziteti iz Srbije koji su kao partnerske institucije uključeni u ovu mrežu jesu univerziteti u Beogradu i Nišu, kao i sledeći partneri iz Evropske unije: **Erasmus University Medical Center Rotterdam** – koordinator (Holandija), **University for Health Sciences, Medical Informatics and Technology** (Austrija), **Ludwig Maximilians University Munich** (Nemačka), **Universita Cattolica del Sacro Cuore** (Italija), **University of Turin** (Italija) i **Katholieke Universiteit Leuven** (Belgija).

Najčešće potrebna dokumenta za prijavu za *Erazmus+* i *Erazmus Mundus* mobilnosti

U tekstu konkursa za *Erazmus+* mobilnosti ili na sajtu same mreže za razmenu u okviru *Erazmus Mundus* programa uvek je naznačen tačan spisak potrebne dokumentacije. Najčešće tražena dokumenta za obe vrste programa su:

1. za studente:

- CV,
- motivaciono pismo,
- pisma preporuke (naznačen je tačan broj),
- diploma (uverenje o diplomiranju),
- transkript ocena,
- sertifikat o poznavanju jezika izvođenja nastave (često engleski; ipak, za razmenu na nivou osnovnih studija neretko se nastava izvodi na jeziku države u kojoj se univerzitet nalazi, te je potreban sertifikat o poznavanju tog jezika);
- ugovor o učenju (Learning agreement) – potpisan od studenta i obe visokoškolske institucije, u kojem se definišu predmeti koje će student na razmeni slušati i polagati i koji će mu biti priznati po povratku na matičnu instituciju u Srbiji;
- plan istraživanja (Research plan) – važi za studente doktorskih studija, ukoliko se na mobilnosti ne slušaju predavanja, već realizuje istraživačka aktivnost.

2. za nastavno i administrativno osoblje:

- CV,
- motivaciono pismo,
- prihvatno pismo univerziteta na kome se mobilnost realizuje,
- predlog plana aktivnosti koje bi se realizovale tokom boravka na partnerskom univerzitetu (Activity plan),
- dokaz o poznavanju jezika (najčešće engleski, ponekad i/ili jezik zemlje u kojoj se mobilnost realizuje).

CEEPUS program

Program nudi mogućnosti razmene studenata i nastavnog osoblja u okvirima mreža (partnerstava) koje formiraju visokoškolske institucije iz zemalja članica CEEPUS-a. Iako su razmene prvenstveno osmišljene za studente i nastavno osoblje sa neke od institucija koje učestvuju u CEEPUS mrežama (mrežna mobilnost), određena kvota postoji i za aplikante koji potiču s institucija izvan tih mreža – tzv. *freemoveri*.

➤ Koliko traje period mobilnosti u CEEPUS programu?

Trajanje mobilnosti direktno zavisi od vrste i kategorije mobilnosti za koju se student (profesor) prijavljuje. Generalno, CEEPUS studentima omogućava duže boravke, u trajanju od jednog ili dva semestra, radi sticanja kredita, ali i one kratkoročne, u trajanju do tri meseca, sa ciljem istraživanja i pisanja master ili doktorske teze, kao i tzv. kratkoročne ekskurzije, koje se odnose na boravak na zimskim i letnjim školama.

➤ Kakve su stipendije za CEEPUS mobilnosti i šta je njima obuhvaćeno?

Osnovna merna jedinica u CEEPUS III programu jeste tzv. „stipendijski mesec”. Svaka zemlja članica CEEPUS-a pokriva troškove za studente i nastavno osoblje iz inostranstva (tzv. „dolazne” učesnike). Visina stipendije varira od zemlje do zemlje i u skladu je sa ekonomskim mogućnostima te države. Takođe, uz iznos stipendije, u nekim slučajevima (zavisno od zemlje gde se mobilnost realizuje) omogućeni su smeštaj u studentskim domovima i ishrana po beneficiranim cenama. Više informacija o iznosima stipendija i o eventualnim pogodnostima smeštaja i ishrane, dostupne su na adresi www.ceepus.info, u odeljku CEEPUS Member Countries and NCOs.

➤ Kako pretražiti CEEPUS mreže i proveriti u kojoj od njih učestvuje određena visokoškolska institucija?

Spisak postojećih mreža po akademskim godinama može se pronaći na CEEPUS sajtu, na adresi www.ceepus.info, u odeljku *Network*. Odabirom akademske godine i države-učesnice u programu, pojavljuje se spisak visokoškolskih institucija

(univerziteta i viših škola) iz izabrane države. Klikom na samu instituciju izlistać se sve mreže u kojima ona učestvuje, a daljim klikom na pojedinačnu mrežu omogućava se uvid u opis same mreže i podaci o njenom koordinatoru i partnerima. Takođe, u tom opisu nalazi se i informacija o tome ko tačno u okviru navedenog univerziteta ili više škole učestvuje u toj mreži (konkretno su to uglavom fakulteti i, najčešće, određeni departmani (smerovi, katedre) u okviru njih). Uz to, spisak mreža u kojima konkretna visokoškolska institucija učestvuje u tekućoj akademskoj godini dostupan je na sajtu te institucije.

Vrste i kategorije mobilnosti

CEEPUS predviđa dve osnovne vrste mobilnosti:

- **mrežna mobilnost (*network mobility*)** – odvija se u okviru odobrenih CEEPUS mreža, kao i u okviru CEEPUS umbrella mreža (mreže koje ispunjavaju standarde kvaliteta, ali nisu među odobrenim mrežama za određenu akademsku godinu). CEEPUS podržava mobilnost studenata različitih nivoa studija, kao i mobilnost nastavnog osoblja;
- **mobilnost izvan CEEPUS mreža (tzv. *freemoveri*)** – odnosi se na svaku mobilnost između dve visokoškolske institucije koje su prihvatljive za učešće u CEEPUS-u, pri čemu jedna ili obe ustanove nisu uključene u neku od CEEPUS mreža.

Svaku od dve glavne vrste mobilnosti pojedinac realizuje u jednoj od četiri kategorije, s obzirom na kategoriju stipendista i svrhu mobilnosti. Studenti mogu da koriste sledeće kategorije mobilnosti:

- **student (*student*)** – namenjena je studentima koji žele da budu uključeni u semestralnu mobilnost, čije je minimalno trajanje tri meseca;
- **kratkoročni student (*short-term student*)** – predviđena je za studente koji žele da sprovedu istraživanja za završni rad (disertaciju) u trajanju od najduže tri meseca;
- **kraće ekskurzije (*short-term excursion*)** – za učesnike kratke grupne mobilnosti (poput letnje škole); nastavno osoblje koje učestvuje u letnjoj školi u funkciji predavača uvek se prijavljuje za kategoriju teacher.

Za nastavno osoblje uvek je predviđena ista kategorija mobilnosti, bez obzira na to da li je reč o nastavnim aktivnostima na letnjim školama ili, na primer, jednomesečnom boravku (poput gostujućih predavanja na partnerskoj instituciji):

- **nastavno osoblje (*teacher*)** – za tu vrstu mobilnosti prijavljuje se nastavno osoblje u svrhu održavanja nastave/mentorskog rada na ustanovi-domaćinu, kao i radi razvijanja saradnje među visokoškolskim institucijama; ona traje najmanje pet, a u slučaju kratke grupne mobilnosti – tri dana.

Uslovi za prijavu

Formalni uslovi za učešće u **mrežnoj mobilnosti** su:

- aplikant je student ili zaposleni na instituciji koja je deo mreže u okviru koje bi se realizovala mobilnost;
- student mora da ima završena najmanje dva semestra studija;
- nastavno osoblje ima obavezu predavačkog ili mentorskog rada u zemlji-domaćinu od najmanje šest nastavnih sati za svakih pet radnih dana;
- državljanstvo jedne od zemalja članica CEEPUS-a ili status redovnog studenta u jednoj od zemalja članica CEEPUS-a. Ako student nije državljanin jedne od zemalja članica programa, a redovni je student u državi-članici CEEPUS-a, treba da priloži potvrdu o akademskom statusu (*Equal Status Document*). I za zaposlene na CEEPUS partnerskoj instituciji koji nemaju državljanstvo države-članice CEEPUS-a postoje dodatni kriterijumi za prijavu (za više informacija, videti pitanje br. 5, odeljak Applying for a CEEPUS grant na <https://www.ceepus.info/fkh/FAQ.aspx>).

Formalni uslovi za **freemover mobilnosti** su:

- student mora da ima završena najmanje dva semestra studija;
- student mora da pribavi prihvatno pismo od institucije prijema (*Freemover Letter of Acceptance*) i dva pisma preporuke od matične ustanove (*Freemover Letter of Recommendation*);
- nastavno osoblje ima obavezu predavačkog ili mentorskog rada u zemlji-domaćinu od najmanje šest nastavnih sati za svakih pet radnih dana;
- već pomenuti uslov državljanstva (poslednja tačka).

Način prijave

Prijavljuje se isključivo putem CEEPUS onlajn sistema na www.ceepus.info, gde se treba registrovati i ispuniti elektronsku prijavu.

Prijava za CEEPUS mobilnost u tri koraka – za studente

1. Informacije o dostupnim mrežama za mobilnost potraži na sajtu CEEPUS-a.

Ukoliko pronađeš odgovarajući mrežu putem koje bi išao/la na mobilnost i u njoj učestvuje tvoja institucija (katedra/smer, fakultet...), treba da se obratiš lokalnoj kontakt osobi za CEEPUS na tvojoj instituciji, koja ti može reći osnovne informacije o mogućnostima mobilnosti u mreži za koju si zainteresovan/a. Ako u mreži putem koje želiš da realizuješ mobilnost ne učestvuje tvoja institucija (katedra/smer, fakultet...), možeš da se prijaviš kao *freemover*.

2. Popuni onlajn prijavu.

Prijavu ćeš ispuniti registrovanjem na CEEPUS sistem i praćenjem stavke *Manage your mobility applications*. Postupak podnošenja prijave pokreni pritiskom na ikonu *Action*, a nakon toga sledi dalja uputstva. VAŽNO: Ukoliko si student i prijavljuješ se kao *freemover*, pre nego što ispuniš prijavu treba da pribaviš prihvatno pismo od institucije prijema (*Freemover Letter of Acceptance*) i dva pisma preporuke od svoje matične institucije (*Freemover Letter of Recommendation*). Za profesore koji se prijavljuju kao *freemover*, potrebno je priložiti prihvatno pismo (tzv. *Teacher Letter – Freemover Letter of Acceptance by host institution*). Formulare za ta dokumenta pronaći ćeš na sajtu CEEPUS-a i njihove popunjene i skenirane verzije priložićeš prilikom popunjavanja onlajn prijave. U ovoj proceduri izuzetak je Austrija – prilikom prijave za *freemover* mobilnost u toj zemlji, pomenuta dokumenta se prilažu tek nakon što dobiješ obaveštenje da si prošao/la u uži krug kandidata, tako da ćeš u prvoj fazi poslati prijavu bez tih dodatnih dokumenata.

3. Elektronskom poštom ćeš nakon određenog perioda dobiti obaveštenje o tome da li ti je stipendija odobrena ili odbijena.

Konkursni rokovi

Za mrežne mobilnosti, elektronsku prijavu treba ispuniti do 15. juna za zimski, odnosno do 31. oktobra za letnji semestar.

Za mobilnosti *freemover*-a, elektronsku prijavu treba ispuniti do 30. novembra. Budući da se *freemover* mobilnosti odobravaju s ciljem korišćenja tzv. preostalih stipendijskih meseci nakon dva prijavna roka za mrežne mobilnosti, *freemover* prijave se uglavnom odobravaju za letnji semestar u većini zemalja članica CEEPUS-a.

Master programi

Erazmus+ i *Erazmus Mundus* programi omogućavaju dobijanje stipendija za celokupne master studije koje podrazumevaju studiranje na univerzitetima iz programskih zemalja i sticanje inostrane diplome.

Zemlje koje učestvuju u *Erazmus+* programu dele se na **programske (programme countries)** i **partnerske (partner countries)**. U programske zemlje spadaju zemlje Evropske unije, Island, Norveška, Lihtenštajn, Makdonija i Turska, a u partnerske zemlje sve ostale zemlje kojima je otvoreno učešće u programu. Srbija je trenutno partnerska zemlja, kao deo regiona Zapadnog Balkana.

➔ Šta podrazumevaju ove stipendije?

Stipendije programa *Erazmus+* i *Erazmus Mundus* uvek su pune stipendije – uz mesečni iznos, koji je namenjen pokrivanju troškova života, plaćeni su i troškovi školarine i putni troškovi, a obezbeđeno je i zdravstveno osiguranje.

➔ Koji programi su na raspolaganju?

Ove stipendije se odnose na tačno određene studijske programe i moguće ih je ostvariti putem *Erazmus Mundus* zajedničkih master programa i *Erazmus Mundus* mreža za razmenu studenata.

Erazmus Mundus zajednički master programi

Jedinstveni i specifični, ovi programi su zamišljeni kao interdisciplinarni programi koji podstiču saradnju i zajednički rad visokoškolskih institucija iz Evrope, kojima se neretko priključuju i institucije i organizacije iz celog sveta. Nastava na ovim programima organizuje se na više visokoškolskih institucija iz različitih evropskih država i programi vode dobijanju zajedničke odnosno dvostruke ili višestruke diplome.

Iako su formalno nastali u okviru *Erazmus Mundus* programa, zbog čega su u nazivu i zadržali to ime, ovi programi nalaze se u okviru aktuelnog *Erazmus+* programa.

➔ Kako izgleda studiranje na jednom zajedničkom master programu?

Ti masteri najčešće traju dve godine i izvode se na najmanje dve, a obično tri različite institucije koje čine konzorcijum programa, od kojih je jedna i koordinator. To za studente praktično znači promenu države i univerziteta najmanje jednom tokom trajanja programa, a obično se svaki semestar izvodi na drugom univerzitetu.

➔ Kakva je stipendija i šta je njome obuhvaćeno?

Stipendija za zajedničke master programe uključuje mesečni iznos stipendije koji student dobija tokom trajanja studija u visini od 1.000 evra, naknadu za troškove prevoza i preseljenja, plaćenu školarinu (iznos školarine se direktno uplaćuje institucijama koje učestvuju u izvođenju studijskog programa) i zdravstveno osiguranje tokom studija.

Uslovi za prijavu

Za stipendiju se mogu prijaviti državljani Republike Srbije koji u poslednjih pet godina (računajući do dana prijavljivanja za stipendiju) nisu živeli ili boravili u nekoj od zemalja Evropske unije na školovanju ili praksi duže od 12 meseci. Uz to, potrebno je da je student završio ili da završava odgovarajuće osnovne studije i da ima najmanje 180 ESPB. U određenim slučajevima je neophodno da student ima ostvarenih 240 ESPB, ali je to uvek naznačeno na sajtu datog master programa.

Informisanje i prijavljivanje u četiri koraka

1. Na spisku od preko 100 programa iz različitih oblasti pronađi one koje tebe zanimaju.

Spisak je dostupan na sajtu Izvršne agencije (EACEA). Dat je kratak opis svakog programa, podaci o kontakt osobi i sajt na kome je moguće pronaći sve informacije o konkretnom programu, načinu konkurisanja i rokovima, kao i ostale bitne informacije.

2. Na sajtu svakog pojedinačnog programa proveri sve informacije o programu, potrebnoj dokumentaciji i uslovima za prijavljivanje.

3. Ukoliko imaš konkretnih nedoumica ili tvoj slučaj donekle odstupa od onog koji je opisan u konkursu, slobodno se imejлом obrati kontakt osobi sa institucije koja je koordinator.

Njegove kontakt podatke možeš pronaći u pdf dokumentu sa osnovnim informacijama o programu na listi svih programa sa sajta Izvršne agencije ili u delu sa kontakt informacijama na sajtu samog programa.

4. Prijavi se onlajn, kreiranjem naloga i dostavljanjem tražene dokumentacije.

Dokumentacija se uvek prilaže onlajn, s tim što je u određenim slučajevima neophodno dostaviti određena dokumenta poštom.

Dvostruka/višestruka ili zajednička diploma jeste diploma koju student dobija po završetku studijskog programa koji podržava program *Erazmus Mundus*. Zajedničku diplomu izdaju najmanje dve visokoškolske ustanove na jednom obrascu.

Pravila programa podrazumevaju da student koji je upisan na neki od zajedničkih studijskih programa mora da studira na najmanje dve institucije, što znači da će po završetku studija dobiti najmanje dvostruku diplomu, a ako je studirao na više od dve institucije – višestruku diplomu.

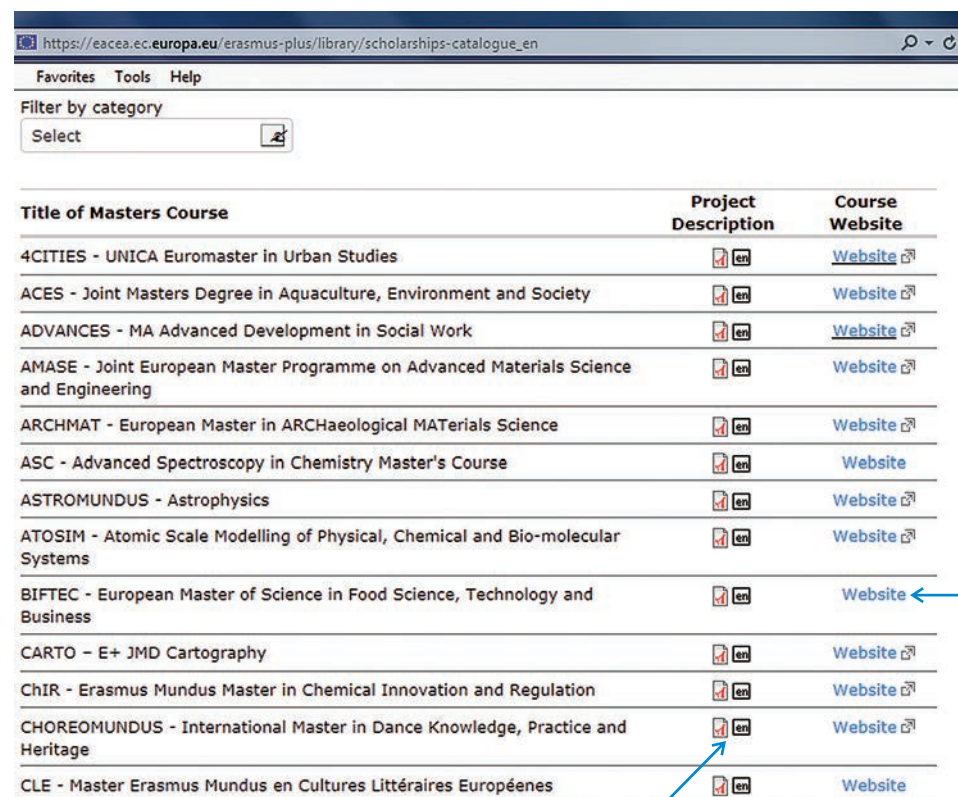
Razlika između zajedničke i dvostruke/višestruke diplome je ta što je zajednička diploma jedna diploma, potpisana od svih visokoškolskih institucija na kojima je student studirao u okviru zajedničkog programa, a u slučaju dvostruke/višestruke diplome, svaka institucija studentu izdaje posebnu diplomu koju priznaju druge visokoškolske institucije u konzorcijumu.

Konzorcijum podrazumeva skup univerziteta koji su formirali zajednički master program i učestvuju u njegovom izvođenju.

Institucija-koordinator je univerzitet kojem su u okviru konzorcijuma poverene neke administrativne i menadžerske dužnosti koje nemaju drugi članovi konzorcijuma. Tako će u fazi prijave koordinator biti taj kome će se slati prijave za *Erazmus+* (E+) stipendije.

Katalog Erasmus Mundus zajedničkih master programa:

https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/library/scholarships-catalogue_en

Title of Masters Course	Project Description	Course Website
4CITIES - UNICA Euromaster in Urban Studies		Website
ACES - Joint Masters Degree in Aquaculture, Environment and Society		Website
ADVANCES - MA Advanced Development in Social Work		Website
AMASE - Joint European Master Programme on Advanced Materials Science and Engineering		Website
ARCHMAT - European Master in ARChaeological MATerials Science		Website
ASC - Advanced Spectroscopy in Chemistry Master's Course		Website
ASTROMUNDUS - Astrophysics		Website
ATOSIM - Atomic Scale Modelling of Physical, Chemical and Bio-molecular Systems		Website
BIFTEC - European Master of Science in Food Science, Technology and Business		Website
CARTO - E+ JMD Cartography		Website
ChIR - Erasmus Mundus Master in Chemical Innovation and Regulation		Website
CHOREOMUNDUS - International Master in Dance Knowledge, Practice and Heritage		Website
CLE - Master Erasmus Mundus en Cultures Littéraires Européennes		Website

Dokument koji sadrži osnovne informacije o programu i kontakt podatke osobe koja je zadužena za pružanje pomoći studentima prilikom prijavljivanja (*contact person*)

Sajt programa putem kojeg se konkuriše popunjavanjem onlajn aplikacije

Konkursni rokovi

Svaki program sa liste zajedničkih master programa ima sopstveni rok za podnošenje dokumentacije i neophodno ga je proveriti na sajtu samog programa. Za većinu pojedinačnih programa rokovi uglavnom počinju u septembru ili oktobru i završavaju se u decembru ili januaru.

➔ Kako se dodeljuju stipendije?

Odluku o prihvatanju studenata na neki od Erasmus Mundus zajedničkih master programa donosi konzorcijum programa. Konačnu odluku o raspodeli stipendija, na osnovu rang lista, donosi Evropska komisija. Postoji mogućnost da student koji se prijavio za zajednički master program bude prihvaćen na studijski program, a da pritom ne dobije i E+ stipendiju.

Svaki student se može prijaviti na najviše tri takva programa u jednom konkursnom roku, a ako bude prihvaćen na više programa, mora se odlučiti za jedan. Ukoliko neko od izabranih kandidata odustane, stipendija se dodeljuje prvom sledećem najbolje rangiranom kandidatu sa rezervne liste.

Važne napomene

- Od studenta se može tražiti i objašnjenje dokumenata koje prilaže – na primer, ako student nije studirao prema bolonjskom sistemu, od njega se može tražiti da priloži dokument koji pokazuje koliko ESPB poena vredi njegova diploma. Takav dokument izdaje fakultet na kojem je student diplomirao.
- Mada ne treba računati na tu mogućnost, koordinatori programa su u određenom broju slučajeva voljni da dozvole naknadno dostavljanje određenog dela konkursne dokumentacije. To se pre svega odnosi na diplomu ili uverenje o završenim osnovnim studijama, koje student svakako neće imati u trenutku prijavljivanja ako je na završnoj godini ili je apsolut, kao i na sertifikate o znanju jezika na kojem se nastava izvodi (najčešće engleski). Ukoliko student u trenutku prijavljivanja ne poseduje sva potrebna dokumenta, treba da kontaktira sa osobom koja je odgovorna za administrativna pitanja na određenom programu (*contact person*), da izloži svoju situaciju i pita da li može i pod kojim uslovima naknadno da dostavi deo tražene dokumentacije.

Stipendije za celokupne master studije u okviru *Erazmus Mundus* mreža za razmenu studenata

U programu *Erazmus Mundus*, koji je prethodio programu *Erazmus+*, formirane su tzv. mreže za razmenu između univerziteta iz programskih zemalja i univerziteta iz zemalja Zapadnog Balkana. One pre svega omogućavaju dvosmernu razmenu studenata (odabrani studenti sa Zapadnog Balkana odlaze na univerzitete zemalja Evropske unije, a jedan broj studenata iz EU dolazi na univerzitete u zemljama Zapadnog Balkana), ali postoji i mogućnost dodele manjeg broja stipendija za cele master studije. Takve master studije realizuju se na jednom od evropskih univerziteta koji je deo date mreže i omogućavaju sticanje diplome tog univerziteta.

Mreže za razmenu koje će raspisivati konkurse u toku školske 2015/2016. godine su *EUROWEB+*, *SUNBEAM*, *GREEN-TECH-WB* i *ERAWEB*. Detaljnije informacije o tim mrežama možete pronaći na stranama 16 i 17.

➔ Kakva je stipendija i šta je njome obuhvaćeno?

Troškovi školarine su pokriveni, a stipendija uključuje mesečni iznos namenjen za pokrivanje troškova života u visini od 1.000 evra, zatim naknadu za putne troškove i obezbeđeno zdravstveno osiguranje tokom studija.

Uslovi za prijavu

Za stipendiju se mogu prijaviti državljani Republike Srbije koji u poslednjih pet godina (računajući do dana prijavljivanja za stipendiju) nisu živeli ili boravili u nekoj od zemalja Evropske unije na školovanju ili praksi duže od 12 meseci. Uz to, potrebno je da je student završio ili da završava odgovarajuće osnovne studije – za stečenih 180 ESPB bodova na osnovnim studijama neophodno je da master bude dvogodišnji, a ako student ima ostvarenih 240 ESPB bodova, može izabrati i jednogodišnji master program.

Informisanje i prijavljivanje u pet koraka

1. Informiši se na sajtu same mreže o tome koje su studijske oblasti dostupne za master studije na svakom od univerziteta koji čini datu mrežu.

Na sajtu same mreže za razmenu treba da pogledaš akademsku ponudu svakog od univerziteta iz zemalja Evropske unije koji je partner u toj mreži. To znači da su studentima iz Srbije koji planiraju da konkurišu za master studije putem date mreže na raspolaganju samo oblasti koje su tu istaknute kao deo akademske ponude tog univerziteta.

2. Odredi kojoj ciljnoj grupi pripadaš.

Kada se prijavljuješ za cele master studije u okviru *Erazmus Mundus* mreža za razmenu, možeš pripadati jednoj od tri ciljne grupe. Ukoliko u trenutku prijavljivanja za stipendiju završavaš svoje osnovne studije na nekom od univerziteta koji je partner na datoj mreži, pripadaš ciljnoj grupi 1. Ukoliko u trenutku prijavljivanja za stipendiju završavaš osnovne studije na univerzitetu koji nije uključen u datu mrežu ili si studije već završio/la, pripadaš ciljnoj grupi 2. Za ciljnu grupu 3 nije važno da li u trenutku prijavljivanja studiraš ili ne, potreban je jedino uslov da se nalaziš u nekoj specifičnoj situaciji i da imaš dokaziv status izbeglice, interno raseljenog lica, da si bio žrtva neopravdane diskriminacije u toku studiranja i sl.

3. Na sajtu mreže pronađi informacije o potrebnoj dokumentaciji i konkursnim rokovima.

4. Ukoliko imaš konkretnih nedoumica ili tvoj slučaj donekle odstupa od onog koji je opisan na sajtu, slobodno se imejlom obrati kontakt osobi za datu mrežu.

Njen kontakt ćeš pronaći na sajtu same mreže, a i svaki od univerziteta ima istaknut imejl svoje kontakt osobe kojoj se možeš obratiti ako imaš neko pitanje u vezi sa programom i studijskom oblašću.

5. Prijavi se onlajn, kreiranjem naloga i dostavljanjem tražene dokumentacije.

Dokumentacija se uvek prilaže onlajn, kreiranjem naloga na sajtu same mreže.

Konkursni rokovi

Svaka mreža ima jedinstven konkursni rok, te je neophodno proveriti tačan datum na njenom sajtu. Rokovi se uglavnom otvaraju u decembru, a zatvaraju u februaru ili martu.

Najčešće potrebna dokumenta za prijavu na kompletne master studije

Na sajtu određenog *Erazmus Mundus* zajedničkog programa za koji je student zainteresovan ili na sajtu same mreže za razmenu uvek je naznačen tačan spisak potrebne dokumentacije. Najčešće tražena dokumenta za obe vrste programa su:

- CV,
- motivaciono pismo,
- pisma preporuke (naznačen je tačan broj),
- diploma (uverenje o diplomiranju),
- transkript ocena,
- zvanični sertifikat o poznavanju jezika izvođenja nastave na programu (najčešće engleski, traženi nivo B2-C1 i sertifikati: IELTS, TOEFL, CAE, CPE).

Doktorski programi

Erazmus Mundus, program Evropske unije iz oblasti obrazovanja koji je prethodio programu *Erazmus+*, nudi jedan deo mogućnosti za kompletne doktorske studije studiranjem na nekom od dvadesetak dostupnih zajedničkih doktorskih programa. Uz njih, *Erazmus Mundus* u određenim slučajevima nudi i mogućnosti za postdoktorande.

➔ Šta podrazumevaju ove stipendije?

Stipendije *Erazmus Mundus* programa su uvek pune stipendije – uz mesečni iznos koji je namenjen pokrivanju troškova života, plaćeni su i troškovi školarine i putni troškovi, a obezbeđeno je i zdravstveno osiguranje.

Erazmus Mundus zajednički doktorski programi

Poput *Erazmus Mundus* zajedničkih master programa, i zajednički doktorski programi su interdisciplinarni i nastava na ovim programima organizuje se na više visokoškolskih institucija iz različitih evropskih država. Programi vode do bijanju zajedničke, odnosno višestruke diplome (str. 25).

➔ Kako izgleda studiranje na jednom zajedničkom doktorskom programu?

Ovi programi najčešće traju tri godine i izvide se na više različitih institucija koje čine konzorcijum programa, od kojih je jedna i koordinator. To za studente praktično znači promenu države i univerziteta najmanje jednom tokom trajanja programa.

Konzorcijum je skup univerziteta koji su formirali zajednički doktorski program i učestvuju u njegovom izvođenju.

Institucija-koordinator je univerzitet kojem su u okviru konzorcijuma poverene neke administrativne i menadžerske dužnosti koje nemaju drugi članovi konzorcijuma. Tako će se, u fazi prijavlivanja, prijave za stipendije slati koordinatoru.

➔ Kakva je stipendija i šta je njome obuhvaćeno?

Stipendija za zajedničke doktorske programe obuhvata mesečni iznos od 1.400 evra, koju student dobija tokom trajanja studija za pokrivanje troškova života, naknadu za troškove prevoza i preseljenja, plaćenu školarinu (iznos školarine se direktno uplaćuje institucijama koje učestvuju u izvođenju studijskog programa) i zdravstveno osiguranje tokom studija.

Uslovi za prijavu

Za stipendiju se mogu prijaviti državljani Republike Srbije koji u poslednjih pet godina (računajući do dana prijavljivanja za stipendiju) nisu živeli ili boravili u nekoj od zemalja Evropske unije na školovanju ili praksi duže od 12 meseci. Uz to, potrebno je da je student završio ili da završava odgovarajuće studije i da ima ostvarenih 300 ESPB.

Informisanje i prijavljivanje u četiri koraka

1. Na spisku od oko 20 programa iz različitih oblasti pronađi one koje tebe zanimaju.

Spisak je dostupan na sajtu Izvršne agencije (EACEA). Dati su kratak opis svakog programa, podaci o kontakt osobi i sajt na kome je moguće pronaći sve informacije o konkretnom programu, načinu konkurisanja i rokovima, kao i ostale bitne informacije.

2. Na sajtu svakog pojedinačnog programa proveri sve informacije o programu, potrebnoj dokumentaciji i uslovima za prijavljivanje.

3. Ukoliko imaš konkretnih nedoumica ili tvoj slučaj donekle odstupa od onog koji je opisan u konkursu, slobodno se imejlom obrati kontakt osobi sa institucije koja je koordinator.

Njegove kontakt podatke možeš pronaći u pdf dokumentu sa osnovnim informacijama o programu na listi svih programa sa sajta Izvršne agencije ili u delu sa kontakt informacijama na sajtu samog programa.

4. Prijavi se onlajn, kreiranjem naloga i dostavljanjem tražene dokumentacije.

Dokumentacija se uvek prilaže onlajn, s tim što je u određenim slučajevima neophodno dostaviti određena dokumenta poštom.

Konkursni rokovi

Svaki program sa liste zajedničkih doktorskih programa ima sopstveni rok za podnošenje dokumentacije i neophodno ga je proveriti na sajtu samog programa. Za većinu pojedinačnih programa rokovi uglavnom počinju u septembru ili oktobru i završavaju se u decembru ili januaru.

Katalog Erasmus Mundus zajedničkih doktorskih programa:

http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/results_compedia/selected_projects_action_1_joint_doctorates_en.php

List of all Erasmus Mundus Joint Doctorates (EMJDs)

Title of Joint doctorate	Project Description	Course Website
DCGC - Doctoral Programme in Cultural and Global Criminology	en	http://www.dcgcc.eu
EMJD-DC - Joint Doctorate in Distributed Computing	en	http://emjd-dc.eu
EMJD-LP - Erasmus Mundus Joint Doctorate Programme in Legal Psychology	en	http://legalpsychology.eu
FETALMED PhD - Erasmus Mundus Joint Doctorate in Fetal and Perinatal Medicine	en	http://fetalmed-em.eu
FUSION DC - International Doctoral College in Fusion Science and Engineering	en	http://www.em-fusion-dc.org
IDEALAB - International Doctorate in Experimental Approaches to Language And Brain	en	http://em-idealab.com
IDQP - International doctorate in Quaternary and Prehistory	en	https://sites.google.com/a/unife.it/idqp/
IT4BIDC - Information Technologies for Business Intelligence - Doctoral College	en	http://it4bi-dc.ulb.ac.be/
LAST-JD - Joint International Doctoral Degree in Law, Science and Technology	en	http://www.last-jd.eu
NanoFar - European Doctorate in nanomedicine and pharmaceutical innovation	en	http://www.erasmusmundus-nanofar.eu
NeuroTi - NeuroTime: Erasmus Mundus Joint Doctorate "Neural processing of time"	en	http://www.neurotime-erasmus.org
PHOENIX - Phoenix JDP Dynamics of Health and Welfare	en	http://www.phoenix-jdp.eu/
SEED - Simulation in Engineering and Entrepreneurship Doctorate	en	http://www.cimne.com/emjd-seed/
SELECT+ - Environmental Pathways for Sustainable Energy Services	en	http://www.exploresselect.eu/
SINCHEM - Sustainable Industrial CHEMistry	en	http://www.sinchem.eu
SMDTex - Sustainable Management and Design for Textiles	en	http://smdtex.ensait.fr
TG - International Doctorate in Transdisciplinary Global Health Solutions	en	http://www.transglobalhealth.org

Dokument koji sadrži osnovne informacije o programu i kontakt podatke osobe koja je zadužena za pružanje pomoći studentima prilikom prijavljivanja (*contact person*)

Sajt programa putem kojeg se konkuriše popunjavanjem onlajn aplikacije

➔ Kako se dodeljuju stipendije?

Važne napomene

Informacije su dostupne na strani 27.

Informacije su dostupne na strani 27.

Najčešće potrebna dokumenta za prijavu za *Erazmus Mundus* zajedničke doktorske programe

Na sajtu određenog Erazmus Mundus zajedničkog programa za koji je student zainteresovan uvek je naznačen tačan spisak potrebne dokumentacije. Najčešće tražena dokumenta za ovu vrstu programa su:

- CV,
- motivaciono pismo,
- pisma preporuke (naznačen je tačan broj),
- diploma (uverenje o diplomiranju),
- transkript ocena,
- zvanični sertifikat o poznavanju jezika izvođenja nastave na programu (najčešće engleski, traženi nivo B2-C1 i sertifikati: IELTS, TOEFL, CAE, CPE),
- plan istraživanja.

Mari Skłodowska Kiri zajednički doktorski programi

Još više mogućnosti za doktorske i post-doktorske studije nalazi se u *Horizontu 2020*, programu Evropske unije koji je posvećen istraživanju i inovacijama. Više informacija o tom programu možete pronaći na: <http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/>.

Za taj program u Srbiji je zaduženo Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja. Za sva pitanja i nedoumice možete se obratiti nacionalnim kontakt osobama, čiji su kontakti dostupni na zvaničnom portalu programa *Horizont 2020* za Srbiju: <http://www.horizont2020.rs/>.

Alumni mreža *Erazmus Mundus* stipendista

Fondacija Tempus – Erazmus+ kancelarija u Srbiji je u saradnji sa Delegacijom Evropske unije u Srbiji 2010. godine oformila mrežu alumna programa *Erazmus Mundus* za korisnike iz Srbije. Aktivnosti Alumni mreže su pre svega usmerene na širenje mogućnosti zaposlenja *Erazmus Mundus* stipendista u Republici Srbiji. To se postiže kroz organizaciju karijernih događaja i obaveštavanje alumna o konkursima zainteresovanih kompanija.

Takođe, Fondacija Tempus od 2013. godine aktivno učestvuje u organizaciji događaja koji za cilj ima okupljanje novih stipendista, njihovo informisanje i umrežavanje, kao i razmenu informacija i iskustava sa kolegama - alumnistima *Erazmus Mundus* programa.

Razmena informacija tokom i nakon studija

Uloga Alumni mreže je i da pomogne *Erazmus Mundus* stipendistima ukoliko se susretnu sa problemima tokom svojih studijskih boravaka i olakša razmenu informacija tokom i nakon studija.

Pitali smo EM alumniste

Šta je izdvojilo ovaj program u odnosu na druge da bi se na njega prijavio/la?

Nudio je nešto veću zastupljenost kliničkih od eksperimentalnih studija nego većina drugih programa. (Milan Stojković, ERAWEB, celokupne master studije)

Raznovrstan program i mogućnost studiranja na više univerziteta u okviru jednog master programa. (Ivana Milić, EM2STEM, celokupne master studije)

Više nego dovoljna materijalna sredstva koje nudi i pozitivno iskustvo kolega. (Snežana Vučetić, JoinEU-SEE PENTA, razmena nastavnog/administrativnog osoblja)

U trenutku kada sam se prijavljivala, sličan program nije postojao na univerzitetima kod nas. (Jelena Milešević, BASILEUS, celokupne master studije)

Jedan je od retkih koji nudi sticanje internacionalnog iskustva, koje smatram potrebnim i značajnim. (Goran Zaro, SIGMA, razmena tokom master studija)

Mogućnost da odem u zemlju čiji obrazovni sistem važi za jedan od najboljih na svetu i prilika da upoznam kulturu koja je toliko različita od naše. (Jovana Pavlović, JoinEU-SEE PENTA, razmena tokom osnovnih studija)

Interdisciplinarnost, mogućnost izučavanja još jednog jezika, studiranje na nekoliko univerziteta. (Milan Milenković, JoinEU-SEE PENTA, razmena tokom master studija)

Dopao mi se spoj IT-a i ekonomije u jednom programu, kao i univerziteti na kojima se program izvodi. (Miloš Bošković, EM zajednički master programi)

Novi sistem učenja, interaktivni pristup studentima (Milan Stojković, ERAWEB, celokupne master studije)

Rad u laboratorijama na opremi koju tada moja katedra nije posedovala, rad sa eminentnim profesorima čija sam imena sretala u publikacijama vezanim za oblast koju se bavim (Snežana Vučetić, JoinEU-SEE PENTA, razmena nastavnog/administrativnog osoblja)

Potpuno otvaranje vidika, upoznavanje ljudi iz celog sveta, potpuna promena pravca u životu (Jelena Milešević, BASILEUS, celokupne master studije)

Uvid u obrazovni sistem u drugoj zemlji, a to je veoma važno kada studirate pedagogiju, nauku koja se bavi obrazovanjem (Jovana Pavlović, JoinEU-SEE PENTA, razmena tokom osnovnih studija)

Šta ti je bilo najznačajnije iskustvo koje ti je program doneo?

Vredna lična i profesionalna poznanstva, mogućnost da se bliže upoznam sa drugim kulturama (Bojana Dobran, JoinEU-SEE PENTA, razmena tokom osnovnih studija)

Otvorio mi je mnoga vrata i dao mi priliku da upoznam sebe. Ljude koje sam upoznao do sada su mi najbitnija dobrobit čitavog programa, uz znanje jezika i stečeno profesionalno iskustvo. (Nikola Radinović, BASILEUS, razmena tokom osnovnih studija)

Asocijacija na ovaj program i iskustvo koje ti je doneo:

Raznovrsnost naučnih disciplina, prilagođavanje novim izazovima u kratkom periodu (Milan Stojković, ERAWEB, celokupne master studije)

Lični razvoj, dobijanje širine i opuštenosti (Snežana Vučetić, JoinEU-SEE PENTA, razmena nastavnog/administrativnog osoblja)

Ovaj program svet čini manjim i otvara horizonte; sloboda i budućnost (Nikola Radinović, BASILEUS, razmena tokom osnovnih studija)

Prijateljstva za ceo život, mnoštvo mogućnosti za dalje usavršavanje (Ivana Milić, EM2STEM, celokupne master studije)

Obrazovanje kroz mnogo prakse, odlična organizacija studentskog života van nastave (Marija Čosović, EM zajednički master programi)

Timski rad, bogatstvo različitosti, univerzalna ljubav (Jelena Milešević, BASILEUS, celokupne master studije)

Veliko životno iskustvo (Stefan Milenković, ERAWEB, razmena tokom osnovnih studija)

Dodatne mogućnosti kroz program Erasmus+

Erasmus+ prakse

U Erasmus+ programu, osim stipendiranja studentskih razmena i celokupnih studija, postoje mogućnosti i za finansijsku podršku u realizaciji studentske prakse u programskim zemljama. Nažalost, studentima iz Srbije u ovom trenutku ta mogućnost nije dostupna, ali se očekuje da će od 2017. godine i oni moći da konkurišu za E+ stipendiju namenjenu za podršku u realizaciji stručne prakse.

Erasmus+ mladi

Komponenta mladih Erasmus+ programa nudi svim mladima (ne samo studentima) mogućnosti za mobilnosti do 12 meseci u okviru omladinskih razmena, evropskog volonterskog servisa (EVS) i mobilnosti omladinskih radnika. Više informacija o tome pronađite u delu našeg sajta koji se bavi mogućnostima za mlade ili se obratite kolegama iz *Hajde da...*, kontakt tačke za komponentu mladih u okviru Erasmus+ programa u Srbiji:

<http://erasmusplus.rs/erasmusplus-mladi-u-akciji/kljucna-aktivnost-1/i>

<http://erasmusplus.rs/o-nama-2/kontakt/>

Aktuelne informacije o stipendijama na našem sajtu www.erasmusplus.rs

U meniju **STIPENDIJE** nalaze se relevantne informacije o mogućnostima koje nude Erasmus+ i Erasmus Mundus programi za pojedince – studente i nastavno i administrativno osoblje:

- u sekciji **Otvoreni pozivi** objavljujemo informacije o aktuelnim konkursima;
- u sekciji **Često postavljena pitanja** pronaći ćete odgovore na različite nedoumice u vezi sa tim programima;
- u sekciji **Iskustva alumnista** pronaći ćete stavove i iskustva nekih od kolega koji su bili korisnici stipendija tih programa;
- u sekciji **Info dani i otvorena vrata** i u **kalendaru na našem sajtu** pronaći ćete informacije o info danima za studente, koje organizujemo na univerzitetima i fakultetima širom Srbije, i o našim učesćima na različitim događajima, na kojima ćemo govoriti o mogućnostima stipendiranja. Takođe, u istoj rubrici na sajtu možete se informisati o terminima otvorenih vrata koja organizujemo za studente u prostorijama naše kancelarije;
- u sekciji **Publikacije** pogledajte brošure korisne za mobilnost;
- u sekciji **Ostale stipendije** pronaći ćete informacije o nekim drugim programima i načinima stipendiranja.

U meniju **CEEPUS** nalaze se relevantne informacije o ovom programu.

Kancelarije za međunarodnu saradnju univerziteta u Srbiji

Kancelarija za međunarodnu saradnju Univerziteta u Beogradu

www.bg.ac.rs/csrp/saradnja/saradnja.php
mobion.bg.ac.rs
kontakti: <http://www.bg.ac.rs/sr/saradnja/kontakti.php>

Kancelarija za međunarodnu saradnju Univerziteta u Novom Sadu

<https://www.uns.ac.rs/index.php/c-saradnja>
tel: 021/485 2016, 485 2017, 485 2032
iro@uns.ac.rs, erasmusmobility@uns.ac.rs

Kancelarija za međunarodnu saradnju Univerziteta u Nišu

<http://www.ni.ac.rs/saradnja>
tel: 018/257 093
civiljak@ni.ac.rs, zlatana@ni.ac.rs

Kancelarija za međunarodnu saradnju Univerziteta u Kragujevcu

http://www.kg.ac.rs/medjunarodna_saradnja.php
tel: 034/300 425
erasmus@kg.ac.rs, razvojkarijere@kg.ac.rs

Kancelarija za međunarodnu saradnju Univerziteta umetnosti

<http://www.arts.bg.ac.rs/delatnosti/medjunarodna-saradnja/>
tel: 011/2624 020 international.relations@arts.bg.ac.rs

Kancelarija za međunarodnu saradnju Univerziteta Singidunum

<https://singidunum.ac.rs/page/kancelarija-za-medjunarodnu-saradnju>
tel: 011/3093 236 internationaloffice@singidunum.ac.rs

Kancelarija za međunarodnu saradnju Univerziteta Megatrend

<http://nezbit.edu.rs/saradnja/odeljenje-za-medjunarodnu-saradnju/> tel: 011/2203 006, 2203 094 international@nezbit.edu.rs

Kancelarija za međunarodnu saradnju Univerziteta Educons

<http://www.educons.edu.rs/o-educonsu/medjunarodna-saradnja> tel: 021/4893 615, 063/533431
jovana.adzic@educons.edu.rs

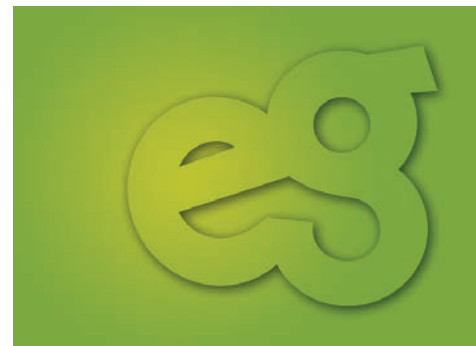
Druge korisne informacije

Ukoliko želite da saznate više o obrazovnim mogućnostima u Evropi, pogledajte **Ploteus** (*Portal on Learning Opportunities throughout the European Space*), jedinstvenu evropsku bazu podataka koja nudi informacije o obrazovnim sistemima u Evropi, troškovima života, školarinama, smeštaju tokom studija, pravnim okvirima i druge korisne informacije u vezi sa mobilnošću, kao i informacije o programima razmene i dostupnim stipendijama:

<https://ec.europa.eu/ploteus/>.

Takođe, ako ste zainteresovani za studiranje u određenoj zemlji, **Study in** sajtovi često donose osnovne informacije o studiranju i mogućnostima za strane studente u toj zemlji; tako će, na primer, strani studenti na sajtu www.studyinserbia.rs pronaći informacije o dostupnim mogućnostima u Srbiji, kursevima na engleskom jeziku, našem obrazovnom sistemu, kao i praktične i korisne informacije o Srbiji uopšte.

STUDY IN SERBIA

Euroguidance

Euroguidance je **evropska mreža za podršku karijernom vođenju i savetovanju** koja promoviše evropsku dimenziju karijernog vođenja i pruža relevantne informacije o karijernom vođenju i mobilnosti.

Aktivnosti Euroguidance mreže se sprovode kroz nacionalne Euroguidance centre koji postoje u 34 evropske države.

U Republici Srbiji, Euroguidance centar je pokrenut 2013. godine kao organizacioni deo Fondacije Tempus.

U zavisnosti od nacionalnih prioriteta, aktivnosti centara se razlikuju od države do države, ali svi centri imaju dva osnovna cilja:

promocija evropske dimenzije karijernog vođenja

Euroguidance podržava umrežavanje karijernih savetnika i stručnjaka iz oblasti karijernog vođenja i savetovanja na nacionalnom i međunarodnom nivou kroz organizaciju seminara, obuka i studijskih poseta; Euroguidance promoviše saradnju svih aktera iz oblasti karijernog vođenja i obrazovanja; Euroguidance podržava razvoj evropske dimenzije nacionalnih sistema karijernog vođenja i savetovanja u saradnji sa Evropskom mrežom politika celoživotnog vođenja (European Lifelong Guidance Policy Network - ELGPN).

pružanje kvalitetnih informacija o karijernom vođenju i mobilnosti

Euroguidance prikuplja, publikuje i razmenjuje informacije o:

- rezultatima projekata, inovativnim metodama i primerima dobre prakse u oblasti celoživotnog karijernog vođenja,
- mogućnostima za međunarodnu mobilnost,
- obrazovnim sistemima u evropskim zemljama,
- evropskim inicijativama i programima u oblastima obrazovanja, karijernog vođenja i mobilnosti.

European Network to Support Guidance and Counselling

www.euroguidance.rs

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Fondacija Tempus Erasmus+ kancelarija za Srbiju
scholarships@tempus.ac.rs
www.erasmusplus.rs

Fondacija Tempus

@FondacijaTempus

www.erasmusplus.rs

Mejling lista

Prijavite se na našu mejling listu na sajtu **www.erasmusplus.rs** ako želite da na mejl dobijate aktuelne informacije o stipendijama.

Pitanja u vezi sa stipendijama

Odgovore na pitanja u vezi sa stipendijama ovih programa potražite u sekciji **Često postavljena pitanja** na sajtu **www.erasmusplus.rs**.

Takođe, možete nam svoju nedoumicu poslati imejlom na ***scholarships@tempus.ac.rs***.

Otvorena vrata

Fondacija Tempus – Erasmus+ kancelarija u Srbiji organizuje periode otvorenih vrata za sve zainteresovane za stipendije u okviru programa *Erasmus+*, *Erasmus Mundus* i *CEEPUS*. Ukoliko imate neku nedoumicu ili želite lično da se informišete o ovim programima i njihovim stipendijama, možete nas posetiti bez prethodne najave u nekom od termina koji su za to predviđeni, a koje možete pronaći na našem sajtu, u okviru menija **Stipendije** i sekcije **Info dani i otvorena vrata**: ***<http://erasmusplus.rs/stipendije/info-dani-i-otvorena-vrata/>***.

Erasmus+

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.